

Nr 39

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 4:o), 14:o), 16:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt dels ock i ämnet väckt motion.

Genom en den 30 mars 1962 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 162, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 4:o), 14:o), 16:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

I samband med propositionen har utskottet behandlat en i anledning av densamma i andra kammaren väckt motion, nr 873, av herr *von Friesen*.

Lagförslaget

Det vid propositionen fogade lagförslaget är av följande lydelse:

Lag

angående ändrad lydelse av 2 § 4:o), 14:o), 16:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt

Härigenom förordnas, att 2 § 4:o), 14:o), 16:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

4:o) mål om avlöningsförmåner — — — av smitta;	
mål om sådant bidrag eller understöd av statsmedel, som enligt gällande författningar må beviljas eller skall på rekvisition utbetalas av statskontoret eller tillsynsmyndighet över	mål om sådant bidrag eller understöd av statsmedel, som enligt gällande författningar må beviljas eller skall på rekvisition utbetalas av statskontoret eller tillsynsmyndighet över

¹ Senaste lydelse av 2 § 4:o) se SFS 1957:266, av 2 § 14:o) se SFS 1960:699, av 2 § 16:o) se SFS 1960:219 samt av 2 § 17:o) se SFS 1961:311.

(Gällande lydelse)

registrerade understödsföreningar, eller av Konungens befallningshavande, där fråga ej är om bidrag till väg- och brobyggnadsföretag eller om skatteersättning i anledning av 1957 års ortsavdragsreform;

14:o) mål om inmutning — — —

mål om registrering av luftfartyg, om utfärdande av, förlängning av giltighetstid för eller återkallande av luftfartscertifikat, behörighetsbevis för förare av luftfartyg eller sådant tillstånd, som avses i § 24 c) förordningen den 26 maj 1922 (nr 383) om luftfart;

mål om registrering av elektrisk —

16:o) mål om meddelande — — —

mål om fördelning — — — — —
17:o) mål om kyrkotukt, om skolpliktiga barns skiljande från föräldrar eller målsmän;

mål om befrielse — — — — —

mål om bötesansvar; mål om annat föreläggande vid vite än sådant, som må givas enligt författningar rörande banker eller andra penninginrättningar, författningar rörande yrkesmässigt utövande av köp och försäljning i kommission av aktier, obligationer och liknande värdepapper, författningar rörande fondbörsverksamhet, lagen om polisväsendet i riket, lagen om uppsikt å jordbruk, lagen om rätt till fiske, lagen med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m., brandlagen, såvitt angår kommuns skyldigheter enligt samma lag, civilförsvarslagen, utom såvitt rör inrättandet av enskilda skyddsrum, lagen med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m., lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar eller författningar rörande åtgärder för att trygga tillgången inom riket på mineralolja; mål om utdömande av

(Föreslagen lydelse)

registrerade understödsföreningar, eller av Konungens befallningshavande, där fråga ej är om bidrag till väg- och brobyggnadsföretag eller om skatteersättning i anledning av 1957 eller 1961 års ortsavdragsreform;

mål om registrering av luftfartyg, om beslut i särskilda fall rörande certifikat eller behörighetsbevis för personal inom luftfarten eller rörande medgivande att utan certifikat göra tjänst å luftfartyg;

— — — andra personalstiftelser;

eller 12 § första stycket;

mål om beslut i särskilda fall rörande tillstånd eller föreläggande enligt förordningen om brandfarliga varor;

mål om åtgärd eller ersättning enligt 9 § brandlagen;

— och behandling;

för läkare;

mål om bötesansvar; mål om annat föreläggande vid vite än sådant, som må givas enligt författningar rörande banker eller andra penninginrättningar, författningar rörande yrkesmässigt utövande av köp och försäljning i kommission av aktier, obligationer och liknande värdepapper, författningar rörande fondbörsverksamhet, författningar rörande brandförsvaret, såvitt angår kommuns åligganden på detta område, lagen om polisväsendet i riket, lagen om uppsikt å jordbruk, lagen om rätt till fiske, lagen med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m., civilförsvarslagen, utom såvitt rör inrättandet av enskilda skyddsrum, lagen med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m., lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar eller författningar rörande åtgärder för att trygga tillgången inom riket

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

vite enligt andra än nämnda författningar;	på mineralolja; mål om utdömande av vite enligt andra än nämnda författningar;
mål om häktads — — — — —	i brottmål;

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1963, såvitt avser ändringen i 2 § 16:o) och de i 2 § 17:o) vidtagna ändringarna angående mål om kyrkotukt och om vitesföreläggande, samt i övrigt den 1 juli 1962.

Lagrådsremissen

Vid lagrådsremissen anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Kling*:

»1. Enligt 2 § 4:o) regeringsrättslagen ankommer det på regeringsrätten att upptaga och avgöra bl. a. mål om sådant bidrag eller understöd av statsmedel, som enligt gällande författningar må beviljas eller skall på rekvisition utbetalas av, jämte andra myndigheter, länsstyrelse, där fråga ej är om bidrag till väg- och brobyggnadsföretag eller om skatteersättning i anledning av 1957 års ortsavdragsreform.

Skatteersättning i anledning av 1957 års ortsavdragsreform utgår enligt kungörelse den 16 maj 1957, nr 205. Ersättningen avser att ge compensation för skattebortfall på grund av den höjning av de kommunala ortsavdragen, som beslöts av 1957 års riksdag, och den beräknas på grundval av ett av staten tillskjutet skatteunderlag. För kommuner, vilkas skattekraft understiger 60 procent av den genomsnittliga skattekraften i rikets samtliga landskommuner, köpingar och städer, motsvarar det tillskjutna skatteunderlaget i princip hela det skatteunderlagsbortfall som uppkom genom ortsavdragsreformen. För övriga kommuner sker en successiv reduktion av det tillskjutna skatteunderlaget. I skatteersättning i anledning av 1957 års ortsavdragsreform har inordnats den provisoriska skatteersättning, som tidigare utgick i anledning av 1950 års ortsavdragsreform enligt en förordning den 1 juni 1951, nr 568. Ersättningsbestämmelserna avser åren till och med 1965. Storleken av det av staten tillskjutna skatteunderlaget bestäms senast den 10 september årligen av länsstyrelse för nästföljande år. Över länsstyrelsens beslut må ändring sökas hos Kungl. Maj:t genom besvär.

Mål om provisorisk skatteersättning i anledning av 1950 års ortsavdragsreform undantogs från regeringsrättens handläggning för att i stället prövas av Kungl. Maj:t i statsrådet. Såsom skäl härför anfördes, i samband med att regeringsrättslagen ändrades på denna punkt år 1951, att avgörandet av dessa mål i betydande utsträckning torde komma att influeras av skälighets-synpunkter och att målen dessutom ofta var av brådskande natur, eftersom utgången kunde bli avgörande för de kommunala utdebiteringsbesluten år 1951. Motsvarande skäl åberopades år 1957 vid ändring av regeringsrätts-

lagen, varigenom mål om skatteersättning i anledning av 1957 års ortsavdragsreform undantogs från regeringsrättens prövning.

År 1961 beslöt riksdagen ytterligare höjning av de kommunala ortsavdragen. I proposition (nr 69) till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att, enligt i propositionen närmare angivna grunder, utfärda föreskrifter rörande statsbidrag för åren 1962—1965 till kommunerna i anledning av 1961 års ortsavdragsreform. Efter mönster av skatteersättningen i anledning av 1957 års ortsavdragsreform föreslås kompensationsen utformad såsom ett statsbidrag med tillskjutet skatteunderlag. Storleken av skatteunderlaget avses skola bestämmas av länsstyrelse år 1962 på grundval av en omräkning av det antal skattekronor, som jämlikt bestämmelserna i kommunalskattelagen påföres de skattskyldiga vid 1962 års taxering. Det sålunda bestämda skatteunderlaget skall i princip utgöra grunden för statsbidraget för bidragsåren 1962—1965.

Mål om skatteersättning i anledning av 1961 års ortsavdragsreform synes böra följa den instansordning, som gäller för mål rörande motsvarande ersättning i anledning av 1957 års reform. I enlighet härmed bör — under förutsättning att riksdagen antager förslaget om den nya skatteersättningen — ändring vidtagas i 2 § 4:o) regeringsrättslagen. Ändringen torde böra träda i kraft den 1 juli 1962.

2. Luftfartslagen den 6 juni 1957 (nr 297)¹ har den 1 januari 1962 trätt i kraft i de delar den icke redan tidigare skolat tillämpas. Numera är således hela luftfartslagen gällande. Genom lagen har bl. a. förordningen den 26 maj 1922 (nr 383) om luftfart upphävts. Vissa tillämpningsbestämmelser till luftfartslagen är upptagna i luftfartskungörelsen den 24 november 1961 (nr 558).

Luftfartslagen och luftfartskungörelsen innehåller föreskrifter, enligt vilka det bl. a. kräves bevis om viss behörighet eller särskilda tillstånd för personal, som är sysselsatt inom luftfarten. Till bevis om behörighet att vara förare eller att förrätta viss annan tjänst å luftfartyg utfärdar luftfartsstyrelsen luftfartscertifikat. Detta, som gäller för viss tid, kan förnyas. Det kan även återkallas. För tjänstgöring av ifrågavarande slag å luftfartyg fordras som regel innehav av svenskt luftfartscertifikat eller av utländskt certifikat, vilket i vissa fall skall vara godkänt av luftfartsstyrelsen. Godkännande av utländskt certifikat kan förnyas och godkännandet kan också återkallas. Luftfartsstyrelsen äger i vissa fall lämna medgivande för den som saknar luftfartscertifikat att göra viss tjänst å luftfartyg. (4 kap. luftfartslagen och 31—45 §§ luftfartskungörelsen.) Vidare äger luftfartsstyrelsen föreskriva, att innehavare av luftfartscertifikat ej får utöva viss verksamhet å luftfartyg, med mindre han erhållit särskilt bevis angående sin behörighet, s. k. behörighetsbevis. Även sådant bevis kan både förnyas och återkallas. Luftfartsstyrelsen äger därjämte meddela närmare föreskrifter om godkännande här i riket av utländskt behörighetsbevis. (47—49 §§ luftfartskungörelsen, jfr även 141 och 164 §§.) Jämväl i fråga om behörighet att inom markorganisa-

¹ Se prop. 1957:69; L'U 28; Rskr 310.

tionen eller eljest förrätta viss tjänst, som icke utövas å luftfartyg, finnes bestämmelser. Om certifikat och behörighetsbevis för sådan personal gäller regler, motsvarande dem som givits beträffande personal å luftfartyg. (6 kap. 15 § luftfartslagen och 80—83 §§ luftfartskungörelsen.)

De berörda stadgandena om behörighetshandlingar för markpersonal utgör en principiell nyhet jämfört med den äldre regleringen på detta område, som endast ägde avseende å flygande personal. I övrigt finnes motsvarigheter i de äldre bestämmelserna. Det bör emellertid beaktas, att den terminologi som tidigare använts ej återkommer oförändrad i den nya lagstiftningen.

Mot luftfartsstyrelsens beslut får talan föras hos Kungl. Maj:t. Besvärsmål, som rör frågor av det slag som här berörts, hör jämlikt stadgande i 2 § 14:o) regeringsrättslagen till regeringsrättens upptagande och prövande. Detta stadgande bör nu jämkas så, att det omfattar samtliga de mål av förevarande slag, som kan förekomma enligt den nya luftfartslagstiftningen. I stadgandet synes kunna angivas mål om beslut i särskilda fall rörande certifikat eller behörighetsbevis för personal inom luftfarten eller rörande medgivande att utan certifikat göra tjänst å luftfartyg. Stadgandet kommer därigenom att omfatta bl. a. mål om utfärdande, förnyelse eller återkallelse av de olika förekommande certifikaten och luftfartsbevisen liksom av godkännande här i riket av utländskt certifikat eller behörighetsbevis. Lagändringen torde böra träda i kraft den 1 juli 1962.

3. Den 1 januari 1963 träder förordningen den 1 december 1961 (nr 568)¹ om brandfarliga varor i kraft och ersätter därvid förordningen den 7 oktober 1921 (nr 876) angående eldfarliga oljor.

Enligt den nya förordningen fordras i vissa fall tillstånd av myndighet för befattning med brandfarliga varor. Detta gäller sådana fall, där verksamhet på grund av mängden brandfarlig vara eller sättet för befattning därmed ansetts innebära sådana faromoment, att det allmänna bör utöva viss kontroll. Krav på tillstånd uppställles sålunda under vissa förutsättningar beträffande förvaring av brandfarliga varor i upplag eller förråd (25 §), för yrkesmässig hantering (tillverkning eller bearbetning) av brandfarlig vara (33 §), för transport av brandfarlig vätska medelst rörledning (37 §) samt för yrkesmässig försäljning av brandfarlig vara (45 §). Meddelat tillstånd kan i vissa fall återkallas (16 § 3 mom.). Den som avser att nyttja eller åt annan upplåta visst område för förvaring av större mängder brandfarliga varor kan på ansökan erhålla förhandsbesked, huruvida området är lämpligt för ändamålet (27 §).

Fråga om tillstånd och förhandsbesked enligt den nya förordningen skall prövas av byggnadsnämnd (16 §). Såsom enda undantag från denna regel gäller, att länsstyrelsen eller Kungl. Maj:t skall pröva ärende om tillstånd för transport medelst rörledning, som sträcker sig genom mera än en kommun (53 § 2 mom.). Detta undantag beräknas icke bli av praktisk betydelse under de närmaste åren. Tillstånd till förvaring, hantering eller försäljning av brandfarlig vara eller till transport medelst rörledning får icke utnyttjas,

¹ Se prop. 1961: 173; L²U 48; Rskr 369.

innan de för tillståndet avsedda anordningarna avsynats samt besked lämnats, att de får tagas i bruk. Avser tillståndet hantering av brandfarlig vara, kan emellertid brandchef medgiva, att försöksdrift får äga rum utan hinder av att avsyning ej verkställts (34 §). För transport medelst rörledning gäller att försöksdrift får äga rum efter medgivande av sprängämnesinspektionen (38 §). Har anläggning uppförts eller annan åtgärd vidtagits utan erforderligt tillstånd eller har meddelat tillstånd upphört att gälla, äger tillståndsmyndigheten meddela föreläggande för ägaren att ändra eller undanröja det utförda (65 §).

Över byggnadsnämnds och brandchefs beslut enligt förordningen om brandfarliga varor må klagan föras hos länsstyrelsen. Mot länsstyrelsens beslut föres talan hos Kungl. Maj:t. Sprängämnesinspektionens beslut kan överklagas hos kommerskollegium. Besvär över beslut av kommerskollegium anföres hos Kungl. Maj:t.

Enligt gällande förordning angående eldfarliga oljor skall erforderliga tillstånd lämnas av polismyndighet och länsstyrelse. Valet av byggnadsnämnd såsom tillståndsmyndighet enligt den nya förordningen om brandfarliga varor har motiverats bl. a. med att många anordningar för befattning med brandfarliga varor, t. ex. de stora oljecisternerna, bensinstationer och fabriker för tillverkning av petroleumprodukter, är byggnadsföretag, för vilka byggnadslov kräves. Avsikten är att handläggningen av frågan om byggnadslov och frågan om tillstånd enligt förordningen om brandfarliga varor, vilka frågor plägar ha ett nära samband, i sådana fall skall samordnas. Även tillståndsärende, som ej har direkt anknytning till ärende om byggnadslov, brukar röra byggnader eller iordningställande i byggnad av anordningar av sådant slag, som uppmärksammas i byggnadslagstiftningen.

Vad sålunda sagts om sambandet mellan frågor om byggnadslov och frågor om tillstånd enligt förordningen om brandfarliga varor talar även för att till Kungl. Maj:t fullföljda mål, som rör sådana tillstånd, bör handläggas i samma ordning som gäller för mål om byggnadslov. I propositionen (nr 173) till 1961 års riksdag, varigenom förordningen om brandfarliga varor underställdes riksdagen för yttrande, förutsattes också, att — liksom f. n. gäller i fråga om mål om byggnadslov — mål om tillstånd enligt nämnda förordning borde tillhöra regeringsrättens prövning. Denna ordning synes böra gälla även för mål om förhandsbesked, som utgör ett led i tillståndsförfarandet, och om brandchefs eller sprängämnesinspektionens medgivande till försöksdrift, vilket är en särskild form av tillstånd. Jämväl mål om föreläggande enligt förordningen torde vara av beskaffenhet att böra prövas i regeringsrätten.

Vad här anförts bör föranleda sådan ändring av regeringsrättslagen, att mål om beslut i särskilda fall rörande tillstånd eller föreläggande enligt förordningen om brandfarliga varor kommer att tillhöra regeringsrättens uppdragande och avgörande. En föreskrift av denna innebörd kan lämpligen införas i 2 § 16: o) regeringsrättslagen. Lagändringen torde böra träda i kraft den 1 januari 1963.

4. I proposition (nr 12) till årets riksdag har framlagts förslag till ny brandlag, avsedd att fr. o. m. den 1 januari 1963 ersätta 1944 års brandlag. Såsom en principiell nyhet i jämförelse med gällande lag innehåller lagförslaget en bestämmelse att anordning, som erfordras för det kommunala brandförsvaret, må anbringas å annan tillhörig mark eller byggnad. Detta får ske, såframt oskäligt intrång inte orsakas därigenom. Beslut om åtgärden meddelas av kommunens brandstyrelse (9 § första stycket). Över brandstyrelsens beslut får besvär anföras hos länsstyrelsen (15 §). Kommunen skall svara för kostnad och skada, som åsamkas genom åtgärden. Vid ersättningsbestämmande skall hänsyn tagas till den nytta åtgärden kan medföra för den ersättningsberättigade; är kostnaden eller skadan ringa utgår ej ersättning. Kan kommunen och den ersättningsberättigade ej enas om ersättningen, skall denna fastställas av länsstyrelsen (9 § andra stycket). Talan mot länsstyrelsens beslut, avseende åtgärd eller ersättning av förevarande slag, föres hos Kungl. Maj:t (15 §).

Till Kungl. Maj:t fullföljda mål om anbringande av anordningar för det kommunala brandförsvaret å annan tillhörig mark eller byggnad torde böra tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande, särskilt med hänsyn till att de rör ingrepp i enskilds rätt. Mål av detta slag synes vara att hänföra till de mål, som enligt gällande stadgande i 2 § 16: o) regeringsrättslagen skall handläggas av regeringsrätten. Enligt detta lagrum hör nämligen mål om meddelande i särskilda fall av tillstånd, förbud eller föreläggande jämlikt författningar och föreskrifter rörande bl. a. brandförsvaret, med undantag av mål som avser kommuns skyldigheter enligt brandlagen, under regeringsrättens prövning.

Vad gäller prövning av fråga om rätten till ersättning för kostnad och skada, som åsamkas genom här ifrågakvarande anordningar för brandförsvaret, må erinras om att ersättningsfrågor av liknande slag, vilka prövas i administrativ ordning, i allmänhet avser fall då ersättningen skall utgå av statsmedel. Till Kungl. Maj:t fullföljda mål om ersättning, som enligt gällande författningar utgår av statsmedel, hör enligt 2 § 4: o) regeringsrättslagen i regel under regeringsrättens prövning. Hit hör bl. a. mål om ersättningsanspråk, som är betingade av att egendom tagits i anspråk för det allmännas räkning eller att enskild genom det allmännas ingripande i annat avseende tillskyndats skada eller förlust. Det anförda torde leda till att även mål om ersättning i anledning av att anordningar för det kommunala brandförsvaret anbringas å annan tillhörig mark eller byggnad bör tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande. Under förutsättning att riksdagen antager den föreslagna lagen torde regeringsrättslagen följaktligen böra jämkas i enlighet härmed. Sambandet mellan beslut om åtgärden och ersättningsfrågan talar för att jämkningen göres på så sätt, att i 2 § 16: o) regeringsrättslagen införes en föreskrift rörande mål om ersättning enligt 9 § andra stycket brandlagen. Den här avsedda lagändringen bör träda i kraft den 1 januari 1963.

5. Enligt 2 § 17: o) regeringsrättslagen hör mål om kyrkotukt till rege-

ringsrättens upptagande och avgörande. Bestämmelser om kyrkotukt finnes för närvarande i 41 § första stycket a)—c) och 42 § lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om församlingsstyrelse och i 45 § första stycket a)—c) och 46 § lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.

I lagen den 2 juni 1961 (nr 436)¹ om församlingsstyrelse finnes icke någon motsvarighet till nämnda bestämmelser. Genom denna lag, som skall träda i kraft den 1 januari 1963, upphäves 1930 års lagar. Föreskriften i 2 § 17:o) regeringsrättslagen att mål om kyrkotukt hör till regeringsrättens upptagande och avgörande bör därför utgå. Lagändringen torde böra träda i kraft den 1 januari 1963.

6. Enligt 2 § 17:o) regeringsrättslagen hör även mål om skolpliktiga barns skiljande från föräldrar eller målsmän till regeringsrättens upptagande och avgörande. Denna bestämmelse går tillbaka på föreskrifter, som fanns redan i 1842 års folkskolestadga och som innebar att, om föräldrarna tredskades och trots varning försummade att hålla sina barn i skola, barnen kunde skiljas från föräldrarna och överlämnas till vård av andra personer samt kostnaderna härför uttagas av föräldrarna. Motsvarighet till denna föreskrift saknas i gällande lagstiftning (jfr prop. 1958: 93 s. 35 och 1960: 155 s. 8—9) och har ej heller införts i det förslag till skollag, som Kungl. Maj:t genom beslut den 23 februari 1962 underställt lagrådets granskning och vilket avses skola framläggas i proposition till årets riksdag.

Sistnämnda föreskrift i regeringsrättslagen bör nu utgå. Den här avsedda lagändringen torde böra träda i kraft samtidigt med den föreslagna skollagen eller den 1 juli 1962.»

Beträffande lydelsen av det till lagrådet remitterade lagförslaget får utskottet hänvisa till propositionen s. 10—11.

Lagrådet

Lagrådet yttrade:

»I proposition nr 12 till årets riksdag med förslag till ny brandlag och brandstadga upptages i 9 § första stycket brandlagen bestämmelse, att brandstyrelse äger besluta att för det kommunala brandförsvaret erforderlig anordning må anbringas å annan tillhörig mark eller byggnad, såframt oskäligt intrång icke orsakas därigenom. Mål härom föreslås nu skola tillhöra regeringsrättens prövning. Därvid ha målen ansetts vara att hänföra till de i 2 § 16:o) regeringsrättslagen upptagna mål, som röra meddelande i särskilda fall av tillstånd, förbud eller föreläggande jämlikt författningar och föreskrifter angående bl. a. brandförsvaret. Emellertid torde de ifrågavarande målen icke vara av den art att de kunna hänföras till den nyssnämnda gruppen mål. De böra därför upptagas som en särskild grupp under 16:o) tillsammans med mål om ersättning enligt 9 § andra stycket brandlagen.

Enligt 2 § 17:o) i dess nuvarande lydelse äro från regeringsrättens prövning undantagna mål om föreläggande vid vite enligt brandlagen, såvitt angår kommuns skyldigheter enligt samma lag. I förenämnda proposition nr 12 har föreslagits att bestämmelse om vitesföreläggande mot kommun icke skall såsom för närvarande upptagas i brandlagen utan i brandstadgan. Kommer den föreslagna lagstiftningen till stånd, bör stadgandet i regeringsrättslagen jämkas i enlighet härmed.»

Lagförslaget har ändrats i enlighet med lagrådets hemställan.

De ovan berörda propositionerna nr 12 och nr 69 har numera bifallits av riksdagen.

Motionen

I den i anledning av propositionen väckta motionen anföres bl. a., att hela spörsmålet om skolmålens fördelning mellan Kungl. Maj:t i statsrådet och regeringsrätten kommer i ett nytt läge i och med att den genom propositionen nr 136 föreslagna skollagen träder i kraft den 1 juli 1962. I denna lag fastslås, heter det i motionen, på ett helt annat sätt än tidigare å ena sidan envars rätt till undervisning och å andra sidan den barnen åvilande skolplikten. Det är under sådana omständigheter uppenbart, att också regeringsrättslagen måste omarbetas i de delar, som gäller skolmålen, och anpassas med hänsyn till de nya målgrupper, vartill skollagen ger upphov. — I den mån huvudfrågan i mål, som börjar hos skolstyrelse och enligt nuvarande regler går till Kungl. Maj:t i statsrådet, gäller tillämpning av i skollagen tillerkända rättigheter eller ålagda plikter, tillhör de regeringsrättens avgörande enligt gällande principer för fördelningen av besvärsmål mellan regeringsrätten och Kungl. Maj:t i statsrådet. Enklast kunde enligt motionären frågan lösas så att mål om fullgörande av skolplikt tillades regeringsrättens kompetens.

Beträffande den anförda motiveringen får utskottet i övrigt hänvisa till motionen.

Motionen utmynnar i hemställan att riksdagen vid behandlingen av det i förevarande proposition intagna förslaget om ändrad lydelse av 2 § 17:o) regeringsrättslagen ville besluta de ändringar i lagtexten, som föranledes av vad i motionen anförts.

Utskottet

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

I den i anledning av förevarande proposition väckta motionen föreslås i anslutning till propositionen nr 136 med förslag till skollag m. m. sådan ändring i regeringsrättslagen att mål rörande skolplikt i större omfattning hänföres till regeringsrättens kompetensområde.

Av förevarande proposition framgår ej om Kungl. Maj:t i samband med nu föreslagna ändringar i regeringsrättslagen eller eljest tagit under övervägande, huruvida ytterligare ändringar kan bli påkallade med anledning av den ännu icke antagna skollagen.

Beträffande ändringar av mera rutinmässig karaktär torde det ankomma på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning framlägga förslag sedan skollagen slutbehandlats i riksdagen. Vad angår den av motionären aktualiserade tanken på ändringar av mera principiell innebörd bör beaktas, att Kungl. Maj:t den 14 mars 1962 tillkallat sakkunniga för att utreda frågan om den administrativa rättskipningens omfattning och organisation. Utredningens uppdrag omfattar bl. a. att pröva olika till buds stående medel för att nedbringa regeringsrättens arbetsbörda. I direktiven för utredningen har framhållits, att regeringsrätten redovisar en oroande arbetsbalans och att det för närvarande ej är möjligt att ens efter sträng angelägenhetsgradering genomföra i och för sig önskvärda reformer i fråga om kompetensfördelningen mellan Kungl. Maj:t i statsrådet och regeringsrätten.

Med hänsyn till den pågående utredningen och regeringsrättens arbetsförhållanden synes frågan om en reform i den av motionären angivna riktningen böra ställas på framtiden. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid lämplig tidpunkt ägnar frågan erforderlig uppmärksamhet.

Under hänvisning till det anförda får utskottet hemställa,

A. att förevarande proposition, nr 162, måtte av riksdagen bifallas, samt

B. att förevarande motion, II: 873, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 maj 1962

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlqvist*, Nyström*, Erik Svedberg*, Arvidson, fröken Mattson*, herrar Ferdinand Nilsson, Alexanderson* och Hilding;

från andra kammaren: fru Gärde Widemar, herr Landgren, fru Johansson, herrar Östrand, Svensson i Vä, Ekström i Björkvik, Gustafsson i Borås* och Fröding*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.